

N:o 6.

Ank. till Riksd. kansli den 12 mars 1891, kl. 3 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel, omfattande anslagen till sjöförsvaret.

(1:a U. A.)

Ordinarie anslag.**Aflöning för flottans corpser och stater.**

1:o. Till aflöning för flottans corpser och stater äro för innevarande år anvisade:		
dels det härför å ordinarie stat uppförda anslag	kr. 1,512,734: —	<i>Angående aflöning för flottans corpser och stater. [1—3.]</i>
dels det till ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län		
likaledes å ordinarie stat uppförda anslag..... »	114,000: —	
dels ock å extra stat till genomförande af senast beslutade löneroglering för flottan beviljade..... »	50,000: —	
	<hr/>	
	eller tillhopa kronor	1,676,734: —

Härutöfver erfordras, enligt hvad i det statsverkspropositionen bilagda statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 12 sistlidne

januari meddelas, för den del af sjömanscorpser, som under år 1892 skall uppsättas, 67,000 kronor, hvarmed det ordinarie anslaget till aflöning alltså bör förhöjas.

Utskottet hemställer,

att, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag, det i nu gällande riksstat till aflöning för flottans corpser och stater anvisade anslag å 1,512,734 kronor må förhöjas med det för år 1892 till förändrad organisation af sjömanscorpser erforderliga belopp, 67,000 kronor, eller till 1,579,734 kronor.

2:o. Med tillstyrkande af bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och under erinran, att densamma öfverensstämmar med hvad vid föregående riksmöten blifvit af Kongl. Maj:t föreslaget och af Riksdagen godkändt, hemställer utskottet,

att hvad af anslaget till ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län icke redan på grund af 1872 och 1876 årens riksdagsbeslut bör inräknas bland tillgångarna till aflöning för flottans corpser och stater må likasom föregående år för fyllande af behovet under denna anslagstitel under år 1892 användas.

3:o. Kongl. Maj:t har vidare under samma anslagstitel föreslagit, att i öfrigt ett anslag af 50,000 kronor till genomförande af senast beslutade lönereglering för flottan måtte å extra stat för år 1892 anvisas, att gemensamt med anslaget till flottans corpser och stater redovisas.

Med afseende å detta extra anslag har departementschefen i statsrådsprotokollet (sid. 2) erinrat, att detta varit afsedt att minskas och slutligen upphöra i den mån, som genom afgang på reserv- och indragningsstaterna medel på det ordinarie aflöningsanslaget för detta ändamål blefve tillgängliga; men att, sedan Riksdagen år 1887 beslutat, att de genom afgang på reserv- och indragningsstaterna tillgängliga medel, intill ett belopp af 114,000 kronor, finge användas till ökande af officersantalet på den aktiva staten, behovet af det extra anslaget komme att, på sätt departementschefen i sina anföranden angående regleringen af utgifterna under femte hufvudtiteln den 11 januari 1886

och 12 januari 1888 påvisat, qvarstå oförminskadt intill dess nämnda 114,000 kronor blifvit för officerstillökningen tillgängliga. Enligt från marinförvaltningen meddelade upplysningar hade de genom afgang å reserv- och indragningsstaterna hittills för officerstillökningen disponibla löneförmånerna uppgått till 75,276 kronor 66 öre.

Då alltså först sedan genom ytterligare afgang å sistnämnda stater ett återstående belopp af 38,723 kronor 34 öre blifvit för den beslutade officerstillökningen tillgängligt, minskning och slutlig indragning af förevarande anslag kan ega rum, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, till genomförande af den beslutade löne regleringen för flottan, bevilja på extra stat för år 1892 ett anslag af 50,000 kronor, att gemensamt med anslaget till flottans corpser och stater redovisas.

Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpserna.

4:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att den på reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpserna under år 1892 möjliggen uppkommande besparing måtte få användas till betäckande af den brist, som, innan anslaget erhållit reservationsanslags natur, på detsamma uppkommit.

*Angående
beklädnad åt
sjömans- och
skeppsgosse-
corpserna.
[4.]*

Såsom af statsrådsprotokollet inhemtas, har föredragande departementschefen erinrat, att å detta anslag efter år 1877, då detsamma bestämdes till ett »förslagsanslag högst» 282,000 kronor, uppstått en brist, som vid 1880 års slut uppgått till 100,403 kronor 69 öre. För att betäcka denna brist hade Riksdagen år efter annat medgifvit, att möjliggen uppkommande besparingar å anslaget finge användas till godtgörande eller afbetalning af berörda brist.

Äfven sedan anslaget vid 1885 års riksdag blifvit med anslaget till anskaffande och underhåll af de s. k. småpersedlarne sammanslaget och fått reservationsanslags natur, hade Kongl. Maj:t begärt och Riksdagen fortfarande medgifvit, att uppkommande besparingar å anslaget finge användas till godtgörande af eller afbetalning å förenämnda brist, hvilken ock till följd af nämnda medgifvanden nedgått så, att den vid 1888 års ingång utgjorde 14,139 kronor 68 öre.

Ehuru Riksdagarne 1888, 1889 och 1890 jemväl lemnat enahanda medgifvande i fråga om besparingarnas användande, hade, enligt hvad

departementschefen vidare anført, hittills någon ytterligare minskning af förberörda brist icke kunnat ega rum, utan tvärtom en brist å reservationsanslaget af 8,257 kronor 11 öre uppkommit, hvartill orsaken varit den, att anslaget under dessa år behöft tagas i anspråk både för uppsättning af beklädnad åt nya sjömanscorpsen och för beklädnad af de kvarvarande båtsmännen, hvilka icke till antalet minskats i samma proportion som den nya sjömanscorpsen blifvit uppsatt. Bristen på det gamla förslagsanslaget utgjorde för den skull fortfarande 14,139 kronor 68 öre. Emellertid torde under år 1892 besparing möjligen uppkomma, och marinförvaltningen hade fördenskull föreslagit, att Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen äska medgifvande att till utjemnande af ofta nämnda brist finge, i den mån sådant blefve erforderligt, användas jemväl den besparing, som under år 1892 kunde på ifrågavarande reservationsanslag beredas.

Utskottet hemställer,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Lindring i rustnings- och roteringsbesvären.

Angående
lindring i
rustnings-
och roterings-
besvären.

5:o. Kongl. Maj:t har vidare föreslagit, att förslagsanslaget till lindring i rustnings- och roteringsbesvären för år 1892 måtte nedsättas från 80,000 kronor till 60,000 kronor.

[5.]

Då emellertid inom riksdagen motioner blifvit väckta i fråga om ytterligare lindring i rustnings- och roteringsbesvären, och ett bifall till större eller mindre del af de i sådant syfte gjorda framställningar skulle kunna inverka på förestående anslags belopp, kommer utskottet framdeles att, efter det Riksdagen fattat beslut i anledning af berörda motioner, hos Riksdagen göra den framställning angående förenämnda anslag, hvartill förhållandena komma att föranleda; hvilket utskottet skolat för Riksdagen

anmäla.

Flottans nybyggnad och underhåll.

Angående
flottans ny-
byggnad och
underhåll.

6:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att af den år 1887 medgifna förhöjning med högst 100,000 kronor i anslaget till flottans nybyggnad och underhåll måtte i riksstaten för år 1892 uppföras 20,000 kronor

[6.]

samt nämnda anslag, nu 1,200,000 kronor, alltså upptagas till 1,220,000 kronor.

I sammanhang med båtsmanshållets vakanssättning hade, enligt hvad departementschefen vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t erinrat, 1887 års Riksdag medgifvit, att förhöjning i anslaget till flottans nybyggnad och underhåll framdeles finge efter hand ega rum med högst 100,000 kronor, att utgå i den mån, som det dittills vanligen vid varfven använda antalet båtsmän icke kunde genom uppfordring af kvarvarande manskap vid båtsmanshållet erhållas, och således till hela beloppet först sedan sådant arbetsbiträde icke vidare i följd af vakanssättningen funnes att tillgå.

I enlighet med de för organisationens genomförande uppgjorda beräkningar skulle en förhöjning redan för år 1891 erfordrats, och hade marinförvaltningen i öfverensstämmelse dermed i dess den 27 september 1889 afgifna förslag till beräkning af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel för år 1891 hemställt, att en sådan förhöjning måtte för nämnda år af Riksdagen äskas; men med hänsyn dertill, att erforderligt antal båtsmän ännu funnes att för varfvets behof tillgå, hade departementschefen då ej ansett sig kunna tillstyrka Kongl. Maj:t att om den begärda förhöjningen göra framställning.

Marinförvaltningen hade nu omförmält nämnda förhållande, äfvensom att enligt ofvannämnda beräkning förhöjningen för år 1892 borde utgå med 40,000 kronor.

Sedan det visat sig att genom vakanssättningen antalet effektiva rusthåll och rotar så nedgått, att det antal båtsmän, som för varfsarbetena hittills kunnat påräknas, icke kunde antagas blifva för år 1892 från årsuppfordringen att tillgå, samt extra uppfordring bland kvarvarande båtsmän, oafsedt den ökade tunga, som härigenom skulle drabba såväl rust- och rothållare som båtsmännen, desto mindre borde ifrågakomma, som kasernutrymme för dessa båtsmän icke kunde beredas, sedan med innevarande års antagning af manskap vid värfvade stammen denna utgjordes af de 4 årsklasser, som högst på en gång skulle vara vid stationen för utbildning tjenstgörande och hvilken styrka vore den största, som kunde i befintliga kaserner inrymmas, så blefve nu, enligt hvad departementschefen meddelat, oundvikligt, att af den år 1887 af Riksdagen medgifna anslagsförhöjningen anvisa för år 1892 hvad som ansåges erforderligt för anställande af arbetare vid varfven i båtsmännens ställe.

I afseende härå hade varfschefen vid flottans station i Karlskrona beräknat behofvet till 17,500 kronor och varfschefen vid flottans station

i Stockholm till 6,800 kronor eller till hopa 24,300 kronor, allt för år 1891, hvilket belopp departementschefen likväl för år 1892 ansåge kunna nedsättas till jemna 20,000 kronor.

På grund af hvad sålunda blifvit meddeladt, hemställer utskottet,

att Riksdagen må, af den år 1887 medgifna förhöjning med högst 100,000 kronor i anslaget till flottans nybyggnad och underhåll, i 1892 års riksstat uppföra ett belopp af 20,000 kronor, samt att nämnda anslag, nu 1,200,000 kronor, alltså må i berörda riksstat upptagas till 1,220,000 kronor.

Durchmarschkostnader.

*Angående
nedsättning i
anslaget till
durchmarsch-
kostnader.*

[7.]

7:o. Kongl. Maj:t har vidare föreslagit, att anslaget till durchmarschkostnader måtte i 1892 års riksstat nedsättas med 4,000 kronor och sålunda upptagas till 14,000 kronor.

Till bestridande af kostnaderna för den nya sjömanscorpsens organisation påräknades, såsom i statsrådsprotokollet omförmäles, jemte vakansafgifterna för båtsmanshållet, hvad af anslaget till durchmarschkostnader återstode, sedan 10,000 kronor deraf öfverförts till ökande af anslaget till rese- och traktamentspenningar, utgörande denna återstod 20,000 kronor.

Sedan Riksdagen beviljat särskilda anslag till genomförande af den nya organisationen samt rese- och traktamentspenningeanslaget numera genom öfverföring från durchmarschkostnadsanslaget erhållit den afsedda tillökningen af 10,000 kronor, ansåge departementschefen en nedsättning af sistnämnda anslag, hvilket redan vid förra riksdagen minskades med 2,000 kronor, kunna ega rum; och borde denna nedsättning, i enlighet med den uppgjorda planen för sjömanscorpsens organisation och beräkningen af förändringarne i de deraf berörda anslag under femte hufvudtiteln, för år 1892 utgöra 4,000 kronor, så att anslaget, som nu uppginge till 18,000 kronor, komme att minskas till 14,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att anslaget till durchmarschkostnader, 18,000 kronor, må i 1892 års riksstat nedsättas med 4,000 kronor till 14,000 kronor.

Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna.

8:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att det till lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna erforderliga penningeanslag måtte upptagas till enahanda belopp, hvartill inkomsten af titeln fyr- och båkmedel beräknats, eller till 1,200,000 kronor, och följaktligen anslaget, med inberäkning af deri ingående friheter och ersättningar, 409 kronor, utföras med 1,200,409 kronor; hvarvid Kongl. Maj:t tillika förutsatt, att de å inkomstiteln fyr- och båkmedel uppkommande öfverskott fortfarande finge såsom hittills användas för de med anslaget afsedda ändamål.

*Angående
lots- och fyr-
inrättningen
med lifrädd-
ningsanstal-
terna.*

[8.]

Med erinran att Kongl. Maj:ts nu gjorda framställning öfverensstämmer med hvad af 1890 års Riksdag i afseende å förevarande anslag beslutats och jemväl vid föregående riksdagar blifvit godkändt, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må bifalla hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit.

Undervisningsanstalter för sjöfart.

9:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att femte hufvudtitelns anslag å 94,650 kronor till undervisningsanstalter för sjöfart måtte minskas med det deri ingående belopp af 8,500 kronor, hvilket, jemlikt kongl. brefvet den 5 november 1886 angående förening af navigationsskolans i Göteborg skeppsbyggeriafdelning med Chalmers' tekniska läroanstalt, till dennas styrelse af marinförvaltningen utbetalas, och anslaget således upptagas till 86,150 kronor.

*Angående
undervis-
ningsanstal-
ter för sjö-
fart.*

[9.]

I sammanhang härmed har Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen under åttonde hufvudtiteln punkt 10 föreslagit, att anslaget å sistnämnda hufvudtitel till Chalmers' tekniska läroanstalt måtte, för uppehållande af den med nämnda anstalt förenade skeppsbyggeriafdelningen ökas med ett mot ofvan omförmälda minskning svarande belopp, eller 8,500 kronor, samt att de ålderstillägg, som tillkomme lärarne i skeppsbyggeri vid ifrågavarande afdelning, skulle från och med år 1892 bestridas från åttonde hufvudtitelns förslagsanslag: ålderstillägg.

Såsom af åberopade statsrådsprotokollet (sid. 8) inhemtas, hade Kongl. Maj:t den 5 november 1886 förordnat:

att skeppsbyggeriafdelningen vid navigationsskolan i Göteborg skulle från och med den 1 oktober 1887 skiljas från nämnda skola samt tills vidare vara förenad med Chalmers' tekniska läroanstalt derstädes;

att marinförvaltningen skulle från och med samma tid och så länge ifrågavarande begge undervisningsverk vore med hvarandra förenade årligen till styrelsen för nämnda anstalt utbetala från anslaget å femte hufvudtiteln till navigationsskolorna i riket nedan nämnda belopp för följande utgifter, nemligen:

till arfvode för en lärare i skeppsbyggeri	kr. 3,000: —
» » »	» 1,800: —
» undervisningsmateriel samt ersättning för handledning vid elevernas praktiska öfningar	» 1,300: —
till ersättning för anskaffad lokal till undervisning i skeppsbyggeri	» 2,000: —
till ersättning för instruments, kartors, böckers och möblers underhåll och förökande, äfvensom för reparationer, ved, ljus m. m., hvad skeppsbyggeriafdelningen beträffade	» 400: —
<hr/>	
tillhopa kronor 8,500: —;	

hvertill komme i stadgad ordning förhöjning för den med arfvode af 3,000 kronor aflönade läraren med 500 kronor efter 5 års och med ytterligare 500 kronor efter 10 års tjenstgöring samt för den med 1,800 kronors arfvode aflönade läraren med 250 kronor efter 5 års och med ytterligare 250 kronor efter 10 års tjenstgöring; samt

att årlig redovisning öfver såväl de från marinförvaltningen tillhandahållna medel som elevernas terminsafgifter med alla dertill hörande verifikationer skulle af styrelsen för Chalmers' tekniska läroanstalt afgifvas till kammarrätten i sammanhang med redovisning öfver anslagen å 8:de hufvudtiteln för samma anstalts behof.

Uti skrifvelse den 16 sistlidne september hade, enligt hvad i statsrådsprotokollet vidare meddelas, marinförvaltningen, under åberopande deraf, att i följd af de sålunda meddelade föreskrifterna förvaltningen, hvilken det jemlikt dess instruktion åläge att öfvervaka, det utgifterna för behof, som hörde under femte hufvudtiteln, med undantag af lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna, vore rätteligen grundade, saknade tillfälle att om sättet för ifrågavarande medels användning taga den kännedom eller verkställa det öfvervakande, som berörda instruktion afsåge, hemställt, att, i betraktande häraf och då marinförvaltningens befattnings med skeppsbyggeriafdelningen sålunda vore in-

skränkt till utbetalandet af ofvannämnda medel, dessa måtte i likhet med öfriga anslag till Chalmers' tekniska läroanstalt upptagas å åttonde hufvudtiteln, från hvilken anslag till undervisningsväsendet i allmänhet utginge.

Då någon förändring i de genom ofvannämnda kongl. bref beslutade åtgärder i fråga om skeppsbyggeriafdelningen vid navigations-skolan i Göteborg derhän, att samma afdelning framdeles skulle med navigationsskolan återförenas, icke syntes departementschefen vara önskelig eller lämplig, ansåge han efter samråd med statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet sig böra tillstyrka marinförvaltningens berörda förslag beträffande anslagen till skeppsbyggeriafdelningen.

Utskottet, som icke haft något att erinra emot hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende såväl under denna som i sammanhang dermed under åttonde hufvudtiteln föreslagit, kommer framdeles i sitt utlåtande angående regleringen af utgifterna under sistnämnda hufvudtitel att meddela yttrande öfver Kongl. Maj:ts under samma hufvudtitel i detta ämne framställda förslag, hvadan utskottet nu inskränker sig till att hemställa,

att, under vilkor af bifall till hvad Kongl. Maj:t under åttonde hufvudtiteln föreslagit beträffande uppehållande af den med Chalmers' tekniska läroanstalt förenade skeppsbyggeriafdelningen, anslaget till undervisningsanstalter för sjöfart, 94,650 kronor, må minskas med 8,500 kronor till 86,150 kronor.

Rese- och traktamentspenningar.

10:o. I förenämnda förslagsanslag, nu 25,000 kronor, har Kongl. Maj:t icke föreslagit någon förändring. Icke heller har inom riksdagen bestämdt förslag i sådant syfte framställts; dock har utskottet ansett en af herr *J. Anderson* i Tenhult inom Andra Kammaren väckt, till statsutskottet remitterad motion (n:o 119), hvori han hemställt, att Riksdagen måtte besluta, att de ordinarie utgifterna under 5:te hufvudtiteln nedsättas med 3,000 kronor, lämpligen böra behandlas i sammanhang med pröfning af förevarande anslag. Såsom i motionen närmare inhemtas, har motionären nemligen ansett, att, sedan numera minst 2,760 nummer af båtsmanshållet blifvit vakanssatta, och till nästa år ej obetydligt mer än halfva båtsmanshållet, enligt hans förmenande, skulle blifva vakant, de båtsmanskompanicheferna genom kongl. brefvet den 13

*Angående
anslaget till
rese- och
traktaments-
penningar.*

mars 1858 tillagda ersättningsbeloppen för resor inom kompanidistriktet borde minskas så, att de ordinarie utgifterna under hufvudtiteln kunde nedsättas med ofvannämnda belopp; och då dessa reseersättningsbelopp utgå från anslaget till rese- och traktamentspenningar, måste alltså motionärens förslag anses afse nedsättning i detta anslag.

Då emellertid förevarande förslagsanslag, som år 1888 öfverskridits med 31,206 kronor 77 öre och under år 1889 med 24,381 kronor 9 öre, genom Riksdagens beslut år 1888 höjts från 15,000 kronor med 4,000 kronor, år 1889 med ytterligare 4,000 kronor och år 1890 med 2,000 kronor, så att det nu är uppfördt med 25,000 kronor, anser utskottet någon nedsättning deri nu icke på grund af föreliggande motion böra ifrågakomma.

I afseende å de i motionen omförmälda oegentligheter vid uppgörande af räkningar för resor inom kompanidistriktet föreställer sig utskottet, att, då nästlidet års Riksdag i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida en förtydligande ändring i gällande stadganden rörande reseersättningar måtte vidtagas till förekommande af missförhållanden af enahanda beskaffenhet som de af motionären nu antyddas, något särskildt yttrande från utskottets sida på grund af motionärens framställning i denna del icke är af förhållandena påkalladt.

Utskottet hemställer alltså,

att, med afslag å herr Andersons förevarande motion, förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar må i 1892 års riksstat uppföras med oförändradt belopp af 25,000 kronor.

Öfriga ordinarie anslag.

*Angående
öfriga ordi-
narie anslag.*

11:o. Beträffande öfriga, här ofvan ej omnämnda ordinarie anslag under denna hufvudtitel har Kongl. Maj:t icke föreslagit någon förändring; och får utskottet hemställa,

att samtliga de ordinarie anslagen under denna hufvudtitel, hvilka här ofvan icke blifvit särskildt omförmälda, må i 1892 års riksstat upptagas till oförändrade belopp, dock att anslaget till skrifmaterialier

och expenser, ved m. m. må få till beloppet jemkas i den mån, som för jemnande af hufvudtitelns slutsumma kan finnas erforderligt.

Extra anslag.

Förutom det extra anslag å 50,000 kronor, om hvilket utskottet här ofvan under punkt 3:o meddelat yttrande, hafva för *tillfälliga behof* inom sjöförsvaret följande extra anslag för år 1892 ifrågakommit.

Fartygsmateriel.

12:o. Till *fortsättning af pansarbåten Thules byggande* har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1892 bevilja 1,250,000 kronor.

*Angående
anslag till
fortsättning
af pansarbå-
ten Thule.
[10].*

Sedan 1890 års Riksdag till påbörjande af en ny 1:a klassens pansarbåt af Sveas cert beviljat 2,868,000 kronor och deraf för år 1891 anvisat 500,000 kronor, hade Kongl. Maj:t, såsom af statsrådsprotokollet (sid. 11) inhemtas, befalt marinförvaltningen att, då det visat sig att för tillverkning af bestyckningen till ett dylikt fartyg erfordrades ungefär lika lång tid som beräknats för färdigbyggandet af sjelfva fartygsskrofvat med tillhörande maskiner, ej blott inkomma med bestyckningsplan för den nya pansarbåten utan äfven vidtagna förberedande åtgärder för att få bestyckningen levererad samtidigt med fartyget.

Marinförvaltningen hade med anledning häraf, uti sitt afgifna förslag angående beräkningen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel för år 1892, framhållit, att med den medelstillgång allenast, som Riksdagen för år 1891 anvisat för byggande af en ny pansarbåt af Sveas cert, det icke komme att befinnas lämpligt att inlåta sig på aftal om påbörjande af vare sig skrof och maskiner eller bestyckning, innan ytterligare medel blifvit för ändamålet anvisade. Detta belopp vore, enligt hvad marinförvaltningen anfört, tillräckligt endast för utförande af en del utaf de arbeten å fartygsbyggnaden, hvilka borde vid enskild verkstad beställas, hvarför det skulle blifva nödvändigt att rörande större delen af dessa arbeten träffa *vilkorligt* aftal, hvars utförande blefve beroende af framtida medelsanvisning. Ovissheten om tiden, när sådan anvisning komme att erhållas, nödgade den, med hvilken aftal inginges, att beräkna sina pris med hänsyn dertill, att verktyg och inrättningar vid hans verkstad möjligen kunde tagas i anspråk för vida längre tid än som i allmänhet erfordrades för utförande af arbete utaf motsvarande

värde. Derigenom kunde denne äfven blifva nödsakad att afsäga sig eller åsidosätta andra arbeten, hvarjemte svårigheten att beräkna arbetsprisen blefve större i samma mån som den tidrymd utsträcktes, för hvilken de skulle gälla.

Deraf framginge att vilkorligt aftal eller utsträckning af leveranstiden för en viss arbetsquantitet utöfver hvad tillverkaren i allmänhet behöfde vore egnade att stegra tillverkningskostnaden, helst i en tid då, såsom nu vore fallet, arbetsprisen vore i stigande.

Marinförvaltningen hade därför ansett, att det väl vore angeläget, att ett belopp af 2,125,058 kronor, eller samma belopp som intill medlet af september månad 1889 utgifvits för pansarbåten Göta, kunde disponeras, då fartygsbyggnaden skulle börja, men emellertid förklarat att, om det ej kunde påräknas att erhålla hela detta belopp för år 1892, det dock vore af nöden, att så mycket anvisades, som vore behöfligt, dels för att få fartyget färdigt att sättas i sjön, dels för anskaffning och anbringande af den del af pansarbeklädnaden, hvilken borde fastsättas före sjösättningen; och ansåge marinförvaltningen att för sådant ändamål åtminstone 1,500,000 kronor borde vara att tillgå för arbetena å skrof och maskiner med ingången af år 1892.

I förenämnda förslag hade marinförvaltningen derjemte framhållit, att anskaffningen af bepansrad fartygsmateriel icke kunde utan våda bedrifvas med samma långsamhet som hittills, äfvensom att, om två eller flera pansarbåtar kunde samtidigt hållas under byggnad så, att omedelbart efter den enas sjösättning den andra kunde sättas på stapeln, väsentliga besparingar skulle kunna göras, och hade därför hemställt, att 2,868,000 kronor till ytterligare en pansarbåt måtte af Riksdagen äskas och deraf 900,000 kronor anvisas för år 1892.

Vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t har departementschefen förklarat sig visserligen på det lifligaste önska, att medel till fartygsmateriel beviljades till större belopp än hittills i allmänhet kunnat påräknas, äfvensom att byggnadsarbetet kunde skyndsammare bedrifvas; men likväl ansett det omöjligt att inom det belopp, 2,500,000 kronor, som för de tillfälliga anslagsbehofven under femte hufvudtiteln kunde få tagas i anspråk, afse medel till fartygsmateriel i den utsträckning, marinförvaltningen ifrågasatt, hvarför marinförvaltningens hemställan beträffande anslag till en fjerdre pansarbåt icke borde föranleda till någon Kongl. Maj:ts åtgärd.

Med stöd af den erfarenhet, som vid pansarbåtarna Sveas och Götas byggande vunnits, hade departementschefen, såsom af statsrådsprotokollet (sid. 14) närmare inhemtas, beräknat, att för den beviljade

pansarbåten, som erhållit namnet Thule och som vore afsedd att byggas inom 24 månader, en summa af 1,750,000 kronor eller 1,250,000 kronor utöfver redan beviljade 500,000 kronor vore tillfyllest för år 1892, äfven om beställning af pansarplåt och bestyckning skulle, såsom önskvärdt vore, ega rum tidigare efter fartygsskrofvets beställning än förhållandet varit med pansarbåtarna Svea och Göta; och syntes honom anslaget desto hellre kunna begränsas till denna summa, som Kongl. Maj:t, för att sätta marinförvaltningen i tillfälle att så skyndsamt ske kunde sluta *definitiva* aftal om fartygsbyggnaden samt dess bepansring m. m., bemyndigat marinförvaltningen att af omhänderhafvande medel förskjuta hvad som för sådant ändamål kunde utöfver redan anvisadt anslag erfordras, mot godtgörelse framdeles af de medel, som till fartygsbyggnadens fortsättande komme att af Riksdagen anvisas i den mån dessa blefve tillgängliga.

Genom att utesluta den ifrågasatta nya fjerde pansarbåten och begränsa anslaget för år 1892 till det redan beviljade fartyget af samma cert till 1,250,000 kronor kunde, efter departementschefens förmenande, medel till två 1:a klassens minbåtar jemväl inrymmas inom den påräkneliga anslagssumman.

I enlighet med departementschefens i statsrådsprotokollet (sid. 10) uttalade åsigt om nödvändigheten att begränsa anslagsbeloppen för extra utgifter under denna hufvudtitel inom en summa af 2,500,000 kronor, som ansåges vara den högsta, hvilken till extra anslag för hufvudtiteln kunde afses, har Kongl. Maj:t för sjöförsvaret äskat å extra stat för år 1892 sammanlagdt 2,500,360 kronor, fördelade på följande sätt:

till löneregleringen för flottan	kronor	50,000: —
» fortsättning af pansarbåten Thules byggande	»	1,250,000: —
» 2 stycken 1:a klassens minbåtar jemte min- utredning, elektrisk belysning och be- styckning	»	374,000: —
» artillerimateriel	»	490,000: —
» fasta minförsvaret	»	200,000: —
» signal- och telefon-stationer	»	92,000: —
» kruthus å Bergholmen	»	42,500: —
» löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan...	»	1,860: —
tillsammans kronor		2,500,360: —

Med hänsyn till oafvisliga anslagsbehof under andra hufvudtitlar har utskottet emellertid ansett, att summan af de extra anslagen under femte hufvudtiteln icke lämpligen bör i väsentlig mån öfverskrida det belopp, som af sistlidna års Riksdag för sjöförsvarets tillfälliga behof anvisades, hvarigenom äfven den fördel vunnes, att sjöförsvaret hade att påräkna mindre vexlande belopp för sina extra utgifter. Då alltså, enligt utskottets förmenande, denna hufvudtitels extra stat sålunda bör begränsas, har utskottet, som här nedan under de olika anslagstitlarne redogör för den i statsrådsprotokollet rörande hvarje särskildt anslagsbehof meddelade utredning, ansett sig böra i sammanhang med förevarande anslag skärskåda jemväl de öfriga anslagsbehofven å extra stat under hufvudtiteln för att vid vägande af dem alla mot hvarandra kunna tillgodose det mera angelägna framför det mindre viktiga. Vid sådan pröfning har utskottet med afseende å behofvet af fartygsmateriel funnit flera skäl tala för att fortsätta byggande af den 1:a klassens pansarbåt, till hvilken Riksdagen redan beviljat anslag, än att anskaffa nya minbåtar. Under det utskottet således ansett sig böra afstyrka Kongl. Maj:ts förslag om anskaffande af två 1:a klassens minbåtar, har utskottet velat förorda Kongl. Maj:ts framställning om anvisande af 1,250,000 kronor till fortsättande af pansarbåten Thules byggande. Hvad åter angår de äskade anslagen till artillerimateriel 490,000 kronor och till fasta minförsvaret 200,000 kronor, har utskottet ansett, att till dessa ändamål icke böra anslås större belopp än dem nästlidna års Riksdag för samma ändamål anvisade, nemligen 200,000 kronor för det förra och för det senare 100,000 kronor eller enahanda belopp, som 1882 års sjöförsvarskomité föreslagit, helst som äfven genom anskaffande af den tredje pansarbåten af 1:a klassen flottan, enligt utskottets mening, komme att tillföras förstärkning med hänsyn så väl till artilleri som minväsen. För att emellertid behofvet af den erforderliga artillerimaterielen må så vidt möjligt tillgodoses och beställningen deraf underlättas, har utskottet trott Riksdagen böra nu bevilja hela det därför äskade beloppet, hvaraf dock, som sagdt, endast 200,000 kronor synas böra för år 1892 anvisas. Beträffande slutligen de begärda anslagen till signal- och telefonstationer, 92,000 kronor, samt till kruthus å Bergholmen, 42,500 kronor, har utskottet, som funnit dessa anslagsbehof jemväl böra tillgodoses, dock föreställt sig, att dessa anslag utan olägenhet kunna fördelas på två år.

Vid bifall till hvad utskottet i öfverensstämmelse med denna uppfattning anser sig böra föreslå och med inberäkning af dels det under punkten 3:o föreslagna extra anslaget till löneregleringen för flottan,

dels ock det under punkten 18:o här nedan upptagna anslaget till löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan, skulle således å extra stat för år 1892 komma att anvisas:

till löne reglering för flottan	kr.	50,000: —
» fortsättning af pansarbåten Thules byggande.....	»	1,250,000: —
» artillerimateriel	»	200,000: —
» fasta minförsvaret	»	100,000: —
» signal- och telefonstationer	»	46,000: —
» kruthus å Bergholmen	»	21,250: —
» löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan	»	1,860: —
		eller tillsammans kronor 1,669,110: —

hvilket belopp i det närmaste öfverensstämmer med den nu anvisade anslagssumma af 1,665,860 kronor, från hvilken utskottet vid sina beräkningar utgått.

Med hänvisning till hvad utskottet här nedan under punkterna 13:o—17:o kommer att föreslå, får utskottet alltså hemställa,

att till fortsättande af pansarbåten Thules byggande ett extra anslag af 1,250,000 kronor må för år 1892 anvisas.

13:o. Till *anskaffande af 2 stycken 1:a klassens minbåtar* jemte minutredning, elektrisk belysning och bestyckning har Kongl. Maj:t på extra stat för år 1892 äskat ett belopp af 374,000 kronor.

Såsom af statsrådsprotokollet (sid. 15) inhemtas, har departementschefen meddelat, att marinförvaltningen visserligen, oaktadt de betydliga belopp, som i dess förslag till utgifter å extra stat för år 1892 upptagits, icke ansett sig böra föreslå anskaffandet af ett ökad antal minbåtar, men att detta verk, enligt hvad af dess yttranden framginge, dock ansåge sådan ökning nödig; och har departementschefen — under förklarande, att han fullkomligt delade den af marinförvaltningen uttalade åsigt om behofvet af ett ökad antal minbåtar och till och med ansåge detta behof *mer trängande* än åtskilliga bland de af marinförvaltningen uti förutnämnda skrifvelse angående anslagsbehofven å femte hufvudtiteln för år 1892 upptagna — tillstyrkt Kongl. Maj:t att af Riksdagen äska anslag till två 1:a klassens minbåtar.

Hvad kostnaden för två sådana minbåtar beträffade, hade denna, som för år 1890 upptagits till 352,000 kronor, nu blifvit beräknad till 374,000

Angående
anslag till an-
skaffande af
två 1:a klas-
sens min-
båtar.

[11.]

kronor, bland annat emedan uti den senare summan jemväl inginge kostnaden dels för elektrisk belysning och dels för två kulsprutor i stället för en för hvarje båt.

Under hänvisning till hvad utskottet i punkt 12:o af detta utlåtande anført, får utskottet hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må af Riksdagen bifallas.

Artillerimateriel.

Angående
anskaffning
af artilleri-
materiel.

[12.]

14:o. Till anskaffning af *artillerimateriel* har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1892 bevilja 490,000 kronor.

Såsom af statsrådsprotokollet (sid. 16) inhemtas, hade marinförvaltningen uti sin förutnämnda skrifvelse anført, hurusom, till följd af otillräckligheten af de årligen för anskaffning af artillerimateriel beviljade anslagen, missförhållandet i fråga om denna materiel mellan behof och tillgång ej blott qvarstått utan jemväl ökats och att så fortfarande vore förhållandet. De medel, som för ifrågavarande ändamål beviljats, hade ej räckt till mer än fyllande af en del af de äldre behofven, medan nya sådana till följd af de oupphörligt fortgående förbättringarna på artilleriteknikens område uppstått. De nya mer fulländade anfallsmedlen gjorde behofvet af förbättrade försvarsmedel allt mer oafvisligt.

Beträffande fartygen hade marinförvaltningen upplyst, att det af senaste Riksdag beviljade anslag till artillerimateriel afsetts bland annat för anskaffning af brunt prismatiskt krut för pansarbåten Göta, men att alla öfriga anmälda behof af vapen och ammunition qvarstode oafhjelpa. Sålunda saknades icke blott 4 stycken 12 cm. kanoner å det egentliga öfningsfartyget för flottans värfvade stam, korvetten Norrköping, utan äfven nödigt antal revolverar och fullständiga utredningar af för fartygens bestyckning erforderliga projektiler samt patroner. Af patroner till de så viktiga 57 mm. snabbskjutande kanonerna funnes t. ex. ej fullt *en* utredning. Vidare saknades enligt marinförvaltningens mening medel till anställande af skjutförsök, hvilka vore af synnerlig vikt ej minst för vår påbörjade inhemska fabrikation af stålprojektiler, hvarjemte i afseende å sjöbefästningarne dels behofvet af åtminstone 3 kraftiga pansarbrytande kanoner med lavettage och ammunition för Kungsholmens fästning qvarstode ouppfyldt, dels äfven saknades till de å Kungsholmens fästning befintliga 10 st. 8 cm. kano-

nera tillräckligt antal projektiler och till de i fästningen Hästholmens bestyckning ingående 3 st. 17 cm. kanonerna lavettage.

Marinförvaltningen hade därför (se statsrådsprotokollet sid. 17) hemställt, att Kongl. Maj:t måtte hos Riksdagen äska anvisande af följande belopp:

till artillerimateriel för flottans fartyg	kr. 396,850: —
» skjutförsök och inskjutning af kanoner.....	» 10,000: —
» artillerimateriel för sjöbefästningarne	» 399,050: —

Summa kronor 805,900: —

hvilken summa marinförvaltningen dels genom uteslutande af de begärda kanonerna med lavettage till korvetten Norrköping, dels genom nedsättning i beloppen för andra behof, såsom i statsrådsprotokollet meddelas (sid. 18), i nytt infordradt förslag nedsatt till 732,500 kronor.

Hvad först beträffade *artillerimateriel för sjöbefästningarne* har departementschefen vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t till en början upplyst, att kostnaden för de af marinförvaltningen föreslagna 3 st. pansarbrytande kanonerna för Kungsholmens fästning, för hvilkas anskaffande med tillhörande lavettage och projektiler för år 1890 begärdes 277,500 kronor och för år 1891 291,000 kronor, nu beräknades till 495,728 kronor.

Ökningen i den beräknade kostnaden för nämnda kanoner med tillbehör hade, såsom marinförvaltningen äfven upplyst, berott deraf, att de först tillämnade projektilerna af jern utbytts mot dylika af stål, samt att 32 cm. tackjernskanonerna, liggande i lavettage af jemförelsevis enkel konstruktion, som icke medgaf något skydd åt kanonbetjeningen, utbytts mot 24 cm. kanoner af stål med s. k. hydro-pneumatiska sjelfsänkande lavettage, hvarigenom fullständigt skydd för betjeningen skulle vinnas.

Då departementschefen i likhet med arméförvaltningen ansåge, att ifrågakvarande pansarbrytande kanoner borde vara af för ändamålet fullgod beskaffenhet och dess betjeningar så väl skyddade som möjligt samt då Kungsholmens fästning illa skulle motsvara sitt ändamål, om den icke vore försedd med åtminstone några pjaser, tillräckligt kraftiga att genombryta utanför grunden liggande fartygs pansarbeklädnad af icke allt för svåra dimensioner, hade departementschefen tillstyrkt anskaffandet af 3 st. 24 cm. kanoner af stål med sjelfsänkande lavettage, hvaremot, då för deras tillverkning erfordrades betydligt längre tid än för anskaffning af den till samma kanoner nödiga ammunition, han ansett, att anslag till denna senare kunde anstå till ett följande år.

Marinförvaltningen hade, enligt hvad departementschefen vidare upplyst, visserligen i sin beräkning af 1892 års extra anslag upptagit endast 2 stycken dylika kanoner, omförmälände, att för anskaffning af *en* sådan kanon medel voro afsedda af 1891 års anslag till artilleriemateriel; men då det af Kongl. Maj:t för nämnda år begärda anslag till 3 stycken 24 à 25,4 cm. kanoner med lavettage och projektiler afsett dylika vida mindre kostsamma än de nu föreslagna synnerligast hvad beträffar lavettaget, hade Kongl. Maj:t icke medgifvit, att nämnda anslag finge för detta af marinförvaltningen afsedda ändamål anlitas, hvarför behovet af 3 pansarbrytande kanoner qvarstode oförminskadt.

Kostnaden för *en* 24 cm. kanon af stål m 89 beräknades ungefärligen uppgå till 76,230 kronor och för lavettaget till densamma till 84,887 kronor, således tillhopa för kanon och lavettage 161,117 kronor. Om dertill lades kostnaden för 50 pansargranater och lika många laddningar prismatiskt krut, tillhopa 24,000 kronor, uppginge hela kostnaden för kanon, lavettage och ammunition till 185,117 kronor.

Beställes på en gång 3 kanoner, minskades kostnaden för hvarje kanon från 76,230 kronor till 72,600 kronor och för hvarje lavettage med 5 proc. eller 4,244 kronor och skulle kostnaden för alla 3 kanonerna med lavettage, men utan ammunition, i sådant fall uppgå till 459,728 kronor, hvilken summa kunde utjemnas till 459,600 kronor. Ett sammanlagdt belopp af 23,623 kronor skulle sålunda besparas, om tre kanoner samtidigt beställas i stället för *en*.

Det af marinförvaltningen begärda anslaget till *skjutförsök* och in-skjutning af kanoner vore deremot icke af beskaffenhet att kunna utan olägenhet uppskjutas, och borde därför ett anslag af 10,000 kronor för detta ändamål af Riksdagen äskas.

Hvad slutligen anginge den af marinförvaltningen föreslagna anskaffning af *artilleriemateriel för flottans fartyg*, ansåge departementschefen, beträffande öfningskanoner till korvetten Norrköping, att detta behof kunde fyllas genom att i fredstid lånades tidsenliga kanoner från andra dermed försedda, icke använda fartyg, hvarigenom det endast blefve behöfligt att anskaffa pivotfästen och skenor för 12 cm. kanoner samt å nämnda fartyg aptera desamma, hvilket skulle orsaka en kostnad af allenast 2,400 kronor.

Genom den användning af 1891 års anslag till artilleriemateriel, hvarom Kongl. Maj:t den 12 sistlidne december meddelat föreskrift, hade — meddelar departementschefen — redan delvis det behof af artilleriemateriel för flottans fartyg, hvartill marinförvaltningen ansett anslag

böra begäras för år 1892, blifvit tillgodosedt. Med afhjelpande i öfrigt af detta behof, likasom med anskaffning af projektiler och brunt prismatiskt krut till de begärda 3 st. 24 cm. kanonerna kunde enligt departementschefens mening anstå till år 1893.

Hvad deremot beträffade behovet af anslag för anskaffande af krut, ansåge departementschefen detta vara af beskaffenhet att icke kunna utan olägenhet uppskjutas. Å krut vore nemligen enligt från marinförvaltningen meddelad uppgift för närvarande en brist af 38,292 kg., motsvarande en kostnad af 80,410 kronor, hvarifrån likväl borde dragas 35,000 kronor, som af senaste anslag till artillerimateriel blifvit anvisadt till anskaffning af prismatiskt krut, så att verkliga behovet för bristens utjemnande uppginge till 45,410 kronor.

Marinförvaltningen hade under en följd af år framhållit nödvändigheten af att fylla bristen af krut, som hufvudsakligen uppkommit derigenom, att det enligt Kongl. Maj:ts bref den 7 maj 1885 bestämda belopp af 8,000 kronor, som af anslaget till kruttillverkning skulle afses för flottans behof, till följd af det numera använda krutets ej obetydligt dyrare anskaffningskostnad, långt ifrån att med nämnda belopp kunna uppbringa flottans krutförråd till hvad det enligt gällande föreskrifter bort innehålla, ej ens varit tillräckligt för hvarje års behof, hvadan bristen ökats, oaktadt den ursprungligen bestämda kvantitet, som ansetts böra finnas att tillgå, blifvit icke obetydligt nedsatt. Marinförvaltningen hade såväl för år 1890 som 1891 hemställt, att utöfver förenämnda 8,000 kronor 18,000 kronor årligen måtte anvisas till successivt fyllande af krutbristen och hade för år 1892 förnyat sin hemställan, hvilken departementschefen till alla delar biträdde.

I enlighet med hvad departementschefen sålunda anført ansåge han följande behof af artillerimateriel företrädesvis böra tillgodoses, nemligen:

3 kraftiga pansarbrytande kanoner af stål med tillhörande lavetter	kr. 459,600: —
pivotfästen och skenor jemte desammas aptering till 4 st. 12 cm. kanoner ombord å korvetten Norrköping	» 2,400: —
skjutförsök och inskjutning af kanoner	» 10,000: —
anskaffning af krut	» 18,000: —
	<hr/>
	Summa kr. 490,000: —

Under hänvisning till hvad utskottet här ofvan under punkt 12:o anført, hemställer utskottet

att Riksdagen må till anskaffning af artillerimateriel bevilja 490,000 kronor och deraf på extra stat för år 1892 anvisa 200,000 kronor.

Angående
anslag till
fasta min-
försvaret.

[13.]

15:o. Till *fasta minförsvaret* har Kongl. Maj:t på extra stat för år 1892 äskat ett belopp af 200,000 kronor.

Enligt hvad i statsrådsprotokollet (sid. 22) meddelas hade marinförvaltningen beräknat behovet af medel för år 1892 till anskaffning af ännu bristande materiel för minspärningar ensamt för minpositionen i Södertelge skärgård till 200,000 kronor samt ansett, att denna summa kunde på två år fördelas.

Vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t har departementschefen till en början framhållit, att förutom det af marinförvaltningen sålunda anmälda behof erfordrades medel jemväl för ordnandet af öfriga till hufvudstadens försvar afsedda minpositioner, af hvilka ingen med undantag af de vid Oscar-Fredriksborg och Vaxholm vore försedd med vare sig tänd- och syftstationer eller befästningar med tillhörande bestyckning och ammunition till minliniernas försvar.

Då en minposition för att vara af åsyftadt gagn måste vara fullständigt försedd icke allenast med erforderlig materiel, utan äfven med lämpliga försvarsmedel, hade det synts departementschefen vara af största vigt, att alla för ändamålet tillgängliga medel och materialier användes till fullständigande af *en* position, innan man nedlade någon kostnad på de öfriga. Bland de minpositioner, som vore afsedda för de till Stockholm ledande farvattnen, ansåge han den i Södertelge skärgård den viktigaste, sedan spärningarne vid Oscar-Fredriksborg och Vaxholm kunde anses ordnade, och hade departementschefen dertill ansett den för Siarö- och Grinda-positionerna ursprungligen afsedda minmateriel, som dertill befunes användbar, böra användas till komplettering af Södertelge-positionen samt under sådan förutsättning från chefen för fasta minförsvaret infordrat uppgift på alla de kostnader, som skulle betingas af samtliga till Stockholms försvar afsedda minpositioners fullständiga ordnande.

I den med anledning deraf lemnade uppgift beräknades, såsom i statsrådsprotokollet (sid. 22) synes, kostnaderna för Södertelgepositionens fullständigande till 394,000 kronor, från hvilken summa likväl borde afdragas dels ett belopp af 54,300 kronor, som af 1891 års anslag till minförsvaret blifvit för nämnda position anvisadt, dels 30,000 kronor till en barack, hvarmed borde kunna anstå; och hela det behof, som under fredstid borde tillgodoses för nämnda positions fullständiga

ordnande, utgjorde sålunda 309,700 kronor. Återstående medelsbehof för Siarö- och Grindapositionernas ordnande beräknades, då afdrag jemväl der gjordes för baracker, till sammanlagdt 1,071,200 kronor och för samtliga tillämnade minspärningar i Stockholms och Södertelge skärgårdar sålunda till 1,380,900 kronor.

De vid Stockholms station förlagda 3:e klassens pansarbåtar kunde visserligen i brist af befästningar påräknas för minliniernas försvar, men dessa flytande befästningar, hvilka egde det oskattbara företrädet framför de permanenta att kunna förflyttas till hvilken del som helst i den vidsträckta inre skärgården, erfordrades äfven för försvaret af dels andra farleder, för hvilka fasta minspärningar icke vore afsedda, dels tillfälliga spärrningslinier, och vore det därför af stor vikt att befästningar redan under fredstid uppfördes vid de fasta minpositioner, som ansåges böra finnas, så att pansarbåtarna i händelse af krig kunde afses för andra ändamål än till de fasta minpositionernas försvar.

Vidare har departementschefen erinrat, att ännu ingen materiel finnes för *tillfälliga* minspärningar eller sådana, som kunde utföras i hvilken farled som helst, och hvilka utan tvifvel vore minst lika viktiga som åtminstone en del af de fasta, hvilka i allmänhet, såsom af en fiende otvifvelaktigt kända, hufvudsakligen endast tjänade att angifva de farleder, uti hvilka han icke borde söka framtränga, under det andra vore helt och hållet i saknad af minförsvar.

Departementschefen, som ansåge att man icke borde allt för länge uppskjuta anskaffandet af nödig materiel för tillfälliga minspärningar, erinrar vidare, att 1882 års sjöförsvarskomité visserligen ansett, att för ordnandet af det fasta minförsvaret ett årligt anslag af 100,000 kronor skulle i förhållande till våra tillgångar och behof vara lämpligen afpassadt, och att denna summa i allmänhet äfven af Riksdagen under de senare åren i medeltal för ändamålet beviljats; men då man be-
tänkte att, oafsedt de viktiga tillfälliga minspärningarne, ensamt för ordnandet af positionerna i Södertelge skärgård samt vid Siarö och Grinda med ett årligt anslag af 100,000 kronor skulle erfordras mer än 13 år, och då inloppen till Göteborg och andra viktiga platser ännu vore helt och hållet i saknad af minförsvar, borde, enligt departementschefens mening, uppenbarligen nämnda årliga anslag högst betydligt ökas, åtminstone fördubblas, hvarför departementschefen hemstälde, att Kongl. Maj:t till fasta och tillfälliga minspärningars ordnande måtte af Riksdagen äska ett extra anslag af 200,000 kronor, deruti inberäknadt 25,000 kronor för anskaffning af bomullskrut, hvaraf bristen i betänklighetsgrad ökats, när anskaffning af minor fortgått utan att förrådet af

bomullskrut i motsvarande förhållande kunnat tillgodoses. Med anskaffning af detta sprängämne vore, enligt hvad departementschefen upplyst, desto angelägnare som det icke kunde inom landet tillverkas.

Med hänvisning till hvad utskottet här ofvan under punkt 12:o anfört får utskottet hemställa,

att till fasta minförsvaret ett belopp af 100,000 kronor må på extra stat för år 1892 anvisas.

Signal- och telefonstationer.

Angående
anslag till
signal- och
telefon-
stationer.
[14.]

16:o. Till *signal- och telefonstationer* har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1892 anvisa 92,000 kronor.

Såsom af åberopade statsrådsprotokoll inhemtas, har departementschefen vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t till en början framhållit, att en bland de viktigare uppgifterna under all krigföring otvifvelaktigt vore möjligheten af snabba meddelanden angående en fiendes förehafvanden och att, hvad särskildt beträffade dylika meddelanden om en fiendtlig flottas rörelser och destination, behovet deraf ökats i samma mån som hastigheten hos nutidens krigsfartyg blifvit mer och mer uppdrifven.

För att så mycket som möjligt kunna afhjelpa detta behof, borde å de viktigare utposterna i skärgårdarna och å kusten signalstationer inrättas, hvilka genom telefonledningar, der sådana förut icke funnes, borde sättas i förbindelse med närmaste rikstelefon eller telegrafstation.

Genom dylika anordningar kunde meddelanden skyndsamt fort-skaffas, dels från vederbörande befälhafvare för armén och flottan till inom signalhåll befintliga egna fartyg och tvärt om, dels angående de iakttagelser, som från de respektive signalstationerna kunde göras beträffande fiendtliga fartyg, och derigenom förenämnda befälhafvare beredas tillfälle att med stöd deraf ordna sina operationer.

Liksom armén och flottan *under krigstid* skulle hafva stort gagn af ifrågavarande anstalter, borde, enligt departementschefens åsigt, den allmänna sjöfarten hafva det icke mindre *under fredsförhållanden*. Så t. ex. kunde vid till äfventyrs i en stations närhet inträffande skeppsbrott, grundstötning eller annat missöde, till följd hvaraf skyndsamt hjälp erfordrades, sådan omedelbart genom telefonstationens försorg reqvireras, redare och fartygsbefälhafvare kunde mellan sina respektive hemvist och en stor mängd platser i skärgården och vid kusten meddela sig med hvarandra, bogserbåtar tillkallas o. s. v.

Äfven för lotsverket blefve dylika inrättningar, synnerligast med hänsyn till möjligheten af säkerhetsanstalternas ordentliga vidmagthållande, af icke ringa gagn, helst nästan alla de föreslagna stationerna vore afsedda att förläggas till lots- och fyrplatser samt betjenas af lots- och fyrpersonalen.

På grund af den nytta, som ifrågavarande anstalter sålunda under fredstid skulle medföra för den allmänna sjöfarten dels direkt och dels genom lotsinrättningen, borde, enligt departementschefens åsigt, såväl handels- och sjöfartsfonden som lotsverket bidra med medel till stationernas anordnande och under sådan förutsättning tjenstedepescher från och till lots- och fyrplatser kostnadsfritt befordras, hvaremot för enskilda samtal och meddelanden afgifter borde erläggas enligt samma grunder, som för rikstelefonens begagnande vore föreskrifvet, nemligen för meddelanden mellan orter, som voro mer än 25 nymil aflägsna från hvarandra, 50 öre, eljest 30 öre, hvilka afgifter under lämplig kontroll borde uppbäras och redovisas af vederbörande stationsföreståndare samt företrädesvis användas till signalstationernas och telefonledningarnas underhåll.

Det behöfliga antalet signalstationer beräknades till 47 och telefonledningar till 26, deraf dock endast 36 signal- och 14 telefoninrättningar ansåges böra under fredstid ifrågakomma.

Hela kostnaden för samtliga de föreslagna stationerna med ledningar beräknades till 259,450 kronor, och för de anordningar, som under fredstid borde vidtagas, till 178,325 kronor.

Då likväl bland de stationer, som blifvit afsedda att utföras, departementschefen ansett åtminstone en kunna utgå såsom allt för kostsam i förhållande till det gagn, som med densamma kunde förväntas, borde anläggningssumman kunna nedsättas till i rundt tal 164,000 kronor, hvaraf, enligt departementschefens antagande, tillhopa omkring 72,000 kronor kunde påräknas från handels- och sjöfartsfonden samt från öfverskott å lots- och fyrmedlen, hvarigenom den summa, som af andra statsmedel vore behöflig, sålunda kunde nedbringas till 92,000 kronor, om anvisande af hvilket belopp för år 1892 departementschefen därför hemställt, att Kongl. Maj:t hos Riksdagen måtte göra framställning.

Med åberopande af hvad utskottet här ofvan under punkt 12:o anfört, hemställer utskottet,

att Riksdagen må till signal- och telefonstationer bevilja 92,000 kronor och deraf på extra stat för år 1892 anvisa 46,000 kronor.

Kruthus å Bergholmen.

Angående
anslag till
uppförande
af kruthus
å Berg-
holmen.
[15.]

17:o. Till uppförande af *kruthus å Bergholmen* har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1892 bevilja ett belopp af 42,500 kronor.

Af statsrådsprotokollet (sid. 26) inhemtas, att marinförvaltningen i skrifvelse den 28 september 1888 angående reglering af utgifterna under femte hufvudtiteln gjort hemställan om anslag till uppförande af ett kruthus i Stockholms skärgård och dervid anfört, att det å Sandön i nämnda skärgård nära Oscar-Fredriksborg anlagda, för 500 centner bomullskrut beräknade kruthuset icke kunde rymma den myckenhet bomullskrut, som man numera ansåge böra hållas i förråd, samt att, med afseende å Sandöns läge, det ej heller vore skäl att förvara mer bomullskrut i kruthuset derstädes, än som vid dettas anläggning afsetts, och hade marinförvaltningen, som funnit den söder om Tynningö i stora segelleden till Oscar-Fredriksborg belägna Bergholmen erbjuda en synnerligen lämplig plats för nytt kruthus, öfverlemnadt ritningar och kostnadsförslag till ett sådant, hvilket kostnadsförslag med af marinförvaltningen deri föreslagen ändring slutade å 42,500 kronor i rundt tal. Denna framställning hade marinförvaltningen såväl under de föregående åren som nu i sin förenämnda skrifvelse angående medelsbehovet för år 1892 förnyat samt alltså hemställt, att Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen äska för anläggning å Bergholmen af ett till förvaring af bomullskrut afsedt kruthus med dertill hörande byggnader och spårväg ett extra ordinarie anslag för år 1892 af 42,500 kronor, och ansåge sig departementschefen till denna hemställan böra tillstyrka bifall.

Med hänvisning till hvad utskottet i punkt 12:o af detta utlåtande anfört, hemställer utskottet

att Riksdagen må till uppförande af kruthus å Bergholmen bevilja 42,500 kronor och deraf på extra stat för år 1892 anvisa 21,250 kronor.

Sjökrigsskolan.

Angående
löneförbättring
åt lärarne
vid sjö-
krigsskolan.
[16.]

18:o. Slutligen har Kongl. Maj:t föreslagit att Riksdagen måtte till *löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan* på extra stat för år 1892 bevilja 1,860 kronor.

Beträffande detta anslagsbehof har departementschefen vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t erinrat, att 1888 års Riksdag på så sätt biföll Kongl. Maj:ts förslag om en mera omfattande löneförbättring åt lektorerna vid sjökrigsskolan, att dertill dels finge användas af kadetternas terminsafgifter, så vidt de dertill lemnade tillgång, ett belopp af 1,300 kronor, dels anvisades ett extra anslag å 1,860 kronor för år 1889; att vid 1889 års riksdag beviljades på extra stat för år 1890 samma belopp, men under af Riksdagen dertill fogadt vilkor, att lärarne vid sjökrigsskolan icke utöfvade lärareverksamhet vid privat läroanstalt för inträde i nämnda skola; samt att 1890 års Riksdag — sedan Kongl. Maj:ts förslag till löne reglering för lärarne vid allmänna läroverken, med hvilket lektorernas vid sjökrigsskolan förbättrade aflöning stälts i samband, icke vunnit Riksdagens gillande — utöfver de 1,300 kronor af kadetternas terminsafgifter, som enligt 1888 års Riksdags medgifvande finge dertill användas, på extra stat för år 1891 beviljade 1,860 kronor, under enahanda vilkor som 1889 års Riksdag föreskrifvit.

På grund af förberörda riksdagsbeslut hade, enligt hvad departementschefen meddelat, sjökrigsskolans lektorer under år 1889 varit i åtnjutande af den förbättring i aflöning, Riksdagen sålunda medgifvit, samt äfven under åren 1890 och 1891 varit dertill berättigade, dock under det af Riksdagen vid anslagets beviljande dessa år fästa vilkor, hvilket emellertid hindrat dem att för sist sagda år få tillgodonjuta löneförbättringen, då ingen af lektorerna kunde deraf komma i åtnjutande, så länge någon af de öfriga lektorerna fortsatte med undervisningen i den förberedande sjökrigsskolan, samt de bland lektorerna, som bedrifvit denna undervisning, icke funnit sig kunna dermed upphöra för den ovissa förmånen af en löneförbättring, som, anvisad på extra stat, när som helst kunde upphöra.

Enär emellertid den af departementschefen ifrågasatta löneförbättring för sjökrigsskolans lektorer vore af behof och billighet påkallad samt Kongl. Maj:t icke komme att till innevarande års Riksdag framlägga något förnyadt förslag till löne reglering för lärarne vid de allmänna läroverken och alltså frågan om löneförbättringen till sjökrigsskolans lektorer på ordinarie stat och till den omfattning, det vid 1888 och 1890 årens riksdag framställda förslag innebure, icke kunde med utsigt till framgång för Riksdagen framläggas, ansåge departementschefen de för löneförbättringen nödiga anslagsmedlen böra äskas på extra stat. I fråga åter huru vida detta borde ske med eller utan särskildt vilkor för löneförbättringens tillgodonjutande anförde departe-

mentschefen, att, då Kongl. Maj:t år 1888 ifrågasatte såsom vilkor skyldighet för dem, som af de föreslagna förmånerna ville komma i åtnjutande, att icke utöfva lärareverksamhet vid någon privat undervisningsanstalt för inträde i sjökrigsskolan, detta varit mot förmånen icke blott af den löneförbättring kadetternas terminsafgifter och anslagsförhöjningen kunde medgifva, utan jemväl af *förhöjda ålderstillägg, tjänstårsberäkning och pension* samt under förutsättning att åtnjutandet af löneförbättringen och dessa förmåner blefve genom de behöfliga anslagens uppförande på *ordinarie* stat för framtiden tryggadt; hvadan det alltså med fog kunde ifrågasättas, om, så länge endast en mindre del af de afsedda förmånerna och endast för ett år i sänder beviljades, det kunde vara billigt att dervid fästa samma vilkor och om icke fulla skäl föreläge att, såsom Riksdagen år 1888 gjorde, lemna den välbehöfliga aflöningsförbättringen utan något särskildt förbehåll.

Då likväl så väl 1889 som 1890 årens Riksdagar vid anslagets beviljande fäst vilkoret att lärarne vid sjökrigsskolan skulle upphöra med sin verksamhet vid privat undervisningsanstalt för inträde i skolan, syntes departementschefen en framställning om anslagets anvisande utan något förbehåll i detta syfte icke kunna påräkna framgång. Men då detta förbehåll icke billigtvis borde så affattas, att den lektor vid sjökrigsskolan, som icke egnade sig åt en dylik privat undervisningsverksamhet, skulle gå i mistning om en löneförbättring, hvars befogenhet Riksdagen genom anslagets beviljande erkänt, har departementschefen föreslagit, att vid löneförbättringen fästes det vilkor Kongl. Maj:t därför vid framställningen till 1888 års Riksdag föreslagit, nemligen skyldighet för den lektor, som deraf ville komma i åtnjutande, att icke utöfva lärareverksamhet vid privat undervisningsanstalt för inträde i sjökrigsskolan.

Då för närvarande endast en bland skolans fem lektorer funnes, som icke undervisade i förberedande sjökrigsskolan, skulle, då de öfriga fyra tvifvelsutän, på redan anförda skäl, icke komme att upphöra med sin lärareverksamhet i sistnämnda skola, innan löneförbättringen blifvit uppförd på ordinarie stat och öfriga förmåner af pension m. m. blifvit dem tillförsäkrade, antagligen endast en femtedel af anslaget eller 372 kronor under år 1892 i verkligheten komma att utgå.

På grund af hvad sålunda anförts hade departementschefen hemställt, det Kongl. Maj:t ville föreslå Riksdagen att till löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan måtte, utöfver de 1,300 kronor, som enligt 1888 års Riksdags medgifvande finge dertill användas, anvisas för år 1892 ett extra anslag af 1,860 kronor med det dervid för löneförbätt-

ringens erhållande fästa vilkor att den, som ville deraf komma i åtnjutande, icke måtte, jemte sin lärarebefattning i sjökrigsskolan, utöfva lärareverksamhet vid någon privat undervisningsanstalt för inträde i nämnda skola.

Utskottet, som mot beviljande af detta anslag icke haft något att erinra, har derjemte, med hänsyn till de skäl departementschefen anfört, funnit med billighet öfverensstämmande att, så länge anslaget utgår på extra stat och innan således lönereglering för sjökrigsskolan genomförts, vid detta anslag endast fästes det af departementschefen nu föreslagna vilkor, genom hvilket en eller flere lärares vid sjökrigsskolan deltagande i undervisningen vid den förberedande sjökrigsskolan icke utestänger de öfriga från tillgodonjutande af den med anslaget afsedda löneförbättringen.

Utskottet hemställer därför,

att Riksdagen må, till löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan, utöfver de 1,300 kronor som enligt 1888 års Riksdags medgifvande få dertill användas, anvisa för år 1892 ett extra anslag af 1,860 kronor med det dervid för löneförbättringens erhållande fästa vilkor att den, som vill deraf komma i åtnjutande, icke må, jemte sin lärarebefattning i sjökrigsskolan, utöfva lärareverksamhet vid någon privat undervisningsanstalt för inträde i nämnda skola.

Stockholm den 12 mars 1891.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer:

vid punkten 13:o (angående anslag till anskaffande af två 1:sta klassens minbåtar):

af herrar *R. G. von Hedenberg* och *K. Bohnstedt*, hvilka yrkat bifall till Kongl. Maj:ts förslag i ämnet;

vid punkten 14:o (angående anskaffning af artillerimateriel):
af herrar greve *G. Sparre*, *V. N. Ekenman*, *R. G. von Hedenberg*,
greve *E. C. A. Piper*, *E. V. R. L. Königfeldt*, *O. W. Odelberg*, *K.*
Bohnstedt, *F. Boström*, *G. D. R. Tornérhjelm*, *C. W. von Schulzenheim*
och *E. Fränckel*, hvilka ansett, att Kongl. Maj:ts framställning i detta
ämne bort af utskottet till alla delar förordas;

vid punkten 15:o (angående anslag till fasta minförsvaret), vid punk-
ten 16:o (angående anslag till signal- och telefonstationer) samt vid punk-
ten 17:o (angående anslag till uppförande af kruthus å Bergholmen):

af herrar *R. G. von Hedenberg* och *K. Bohnstedt*, hvilka ansett ut-
skottet hafva bort tillstyrka bifall till de af Kongl. Maj:t i nämnda
ämnena framställda förslag oförändrade;

vid punkten 18:o (angående löneförbättring åt lärarne vid sjökrigs-
skolan):

af herrar *S. Nilsson*, *O. Jonsson*, *L. Jönsson*, *P. Pehrsson*, *A. Persson*
och *C. Persson*.

Herrar *C. E. Casparsson* och *H. P. P. Tamm* hafva begärt få an-
tecknadt, att de icke inom utskottet deltagit i förestående hufvudtitels
behandling.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1891 års riksstat anslår:							
Anvisning i kontant.	Indelning och dermed jem- förlig anvisning, på förslag.						Summa.
	Friheter.		Ersättningar.				
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
26,800	—	—	—	—	—	26,800	—
38,600	—	—	—	—	—	38,600	—
S:gr	82,400	—	—	—	—	82,400	—
1,512,734	—	—	—	—	—	1,512,734	—
32,000	—	—	—	—	—	32,000	—
6,400	—	—	—	—	—	6,400	—
287,500	—	—	—	—	—	287,500	—
452,450	—	—	—	—	—	452,450	—
—	—	75,500	—	26,400	—	101,900	—
114,000	—	—	—	—	—	114,000	—
80,000	—	—	—	—	—	80,000	—
S:gr	2,485,084	—	75,500	—	26,400	—	2,586,984
Tr:pt	2,567,484	—	75,500	—	26,400	—	2,669,384

Sjöförsvars-

Departementet och

Departementschefen
 Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli
 Marinförvaltningen

Flottans

Aföning för flottans corpser och stater. Nuva-
 Ökas med
 Ålderstillägg, förslagsanslag
 Pensionering af reservbefäl, förslagsanslag, högst
 Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpserna,
 Naturaunderhåll, förslagsanslag
 Båtsmansindelingen
 Ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge
 Lindring i rustnings- och roteringsbesvären, för-

*) Rörande detta anslag kommer utskottet att framdeles afgifva betänkande.

Litt. A.

riksstatens Femte hufvudtitel.

departementet.

öfverstyrelsen.

samt kommandoexpeditionen

personal.

rande belopp 1,512,734: —
 67,000: —

reservationsanslag

län och Södra Möre härad af Kalmar län
 slagsanslag *) 80,000

S:gr

Tr:pt

Förslag till blifvande riksstat:

Anvisning i kontant.	Indelning och dermed jem- förlig anvisning, på förslag.						Summa.	
	Friheter.		Ersättningar.					
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
17,000	—	—	—	—	—	17,000	—	
26,800	—	—	—	—	—	26,800	—	
38,600	—	—	—	—	—	38,600	—	
S:gr	82,400	—	—	—	—	82,400	—	
	1,579,734	—	—	—	—	1,579,734	—	
	32,000	—	—	—	—	32,000	—	
	6,400	—	—	—	—	6,400	—	
	287,500	—	—	—	—	287,500	—	
	452,450	—	—	—	—	452,450	—	
		75,500	—	26,400	—	101,900	—	
	114,000	—	—	—	—	114,000	—	
	80,000	—	—	—	—	80,000	—	
S:gr	2,552,084	—	75,500	—	26,400	—	2,653,984	
Tr:pt	2,634,484	—	75,500	—	26,400	—	2,736,384	

		1891 års riksstat anslår:							
		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.						Summa.	
Anvisning i kontant.		Friheter.		Ersättningar.					
Trp:t	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
	2,567,484	—	75,500	—	26,400	—	2,669,384	—	
	1,200,000	—	—	—	—	—	1,200,000	—	
S:gr	1,200,000	—	—	—	—	—	1,200,000	—	
	670,000	—	—	—	—	—	670,000	—	
	72,400	—	—	—	—	—	72,400	—	
	39,820	—	—	—	—	—	39,820	—	
	60,000	—	—	—	—	—	60,000	—	
	15,000	—	—	—	—	—	15,000	—	
	18,000	—	—	—	—	—	18,000	—	
	39,000	—	—	—	—	—	39,000	—	
	19,175	—	—	—	—	—	19,175	—	
	25,000	—	—	—	—	—	25,000	—	
	46,902	—	—	—	—	—	46,902	—	
	12,500	—	—	—	—	—	12,500	—	
S:gr	1,017,797	—	—	—	—	—	1,017,797	—	
	1,200,000	—	405	—	4	—	1,200,409	—	
	94,650	—	—	—	—	—	94,650	—	
	9,000	—	—	—	—	—	9,000	—	
	13,000	—	—	—	—	—	13,000	—	
S:gr	1,316,650	—	—	—	—	—	1,317,059	—	
S:ma	6,101,931	—	75,905	—	26,404	—	6,204,240	—	

Flottans

Flottans nybyggnad och underhåll, *reservations-Ökas med*

Diverse

Flottans öfningar, *reservationsanslag*
 Sjöbeväringens vapenöfningar, samt beklädnad och
 Undervisningsverken:
 Sjökrigsskolan
 Skeppsgosseskolan
 Sjökarteverket, *reservationsanslag*
 Stipendier åt sjöofficerare under anställning i ut-
 Durschmarchkostnader, *reservationsanslag*. Nuva-
Minskas med
 Sjukvård
 Diverse behof
 Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag*
 Skrifmaterialier och expenser, ved m. m. *förslags-*
 Extra utgifter

Han-

Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstal-
 Undervisningsanstalter för sjöfart. Nuvarande be-
Minskas med
 Nautisk-meteorologiska byrån
 Ålderstillägg för personalen vid undervisnings-
 tisk-meteorologiska byrån *förslagsanslag*

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jem- förlig anvisning, på förslag.				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Tr:pt		2,634,484		75,500		26,400		2,736,384	
materiel.									
anslag. Nuvarande belopp		1,200,000: —							
		20,000: —							
		1,220,000						1,220,000	
S:gr		1,220,000						1,220,000	
anslag.									
ersättning därför, förslagsanslag		670,000						670,000	
		72,400						72,400	
		31,040: —							
		8,780: —							
		39,820						39,820	
		60,000						60,000	
ländsk tjänst eller kommendering utrikes varande belopp		15,000						15,000	
		18,000: —							
		4,000: —							
		14,000						14,000	
		39,000						39,000	
		19,175						19,175	
		25,000						25,000	
anslag		46,902						46,902	
		12,500						12,500	
S:gr		1,013,797						1,013,797	
deln.									
terna, reservationsanslag		1,200,000		405		4		1,200,409	
lopp		94,650: —							
		8,500: —							
		86,150						86,150	
		9,000						9,000	
anstalterna för sjöfart och föreståndaren vid nau-		13,000						13,000	
S:gr		1,308,150		405		4		1,308,559	
Summa		6,176,431		75,905		26,404		6,278,740	

Bil. Litt. B.**Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens
F e m t e hufvudtitel.**

	Kronor.	ö.
Sjöförsvarsdepartementet.		
Till genomförande under år 1892 af löneregleringen för flottan ...	50,000	—
» fortsättande af pansarbåten Thules byggande	1,250,000	—
» anskaffning af artillerimateriel	200,000	—
» fasta minförsvaret	100,000	—
» signal- och telefonstationer	46,000	—
» uppförande af kruthus å Bergholmen	21,250	—
» löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan	1,860	—
Summa	1,669,110	—